

239. Wł. Mickiewicz do J. I. Kraszewskiego 3 IX 1884 Rkp. BJ 6520 k. 252-253.

[Tłumaczenie:]

[k. 252r]

Paryż, 3 września 1884

7, rue Guénégaud

Drogi Panie,

Czytam w gazetach, że jest Pan niemal zdecydowany napisać powieść po francusku¹, która ukaże się... w polskim tłumaczeniu. Bez wątpienia bolesna konieczność, ale powstanie rękopis, który jakiś wydawca lub któryś z tutejszych dzienników z pewnością opublikują. [k. 252v] Jeśli takowa powieść ujrzy światło dzienne, niech Pan poprosi, żeby przesłano mi francuski rękopis. Przeczytam tekst francuski, choć Pańska francuszczyzna nie wymaga w żadnym razie poprawek, i przedstawię Panu zaproponowane tutaj warunki. Mój pomysł może być bezwartościowy; niech sam Pan oceni, czy należy brać go pod uwagę. Ostatnie okoliczności kompromitują nawet [k. 253r] *aurea mediocritas*², którą Pan posiadał, stąd konieczność, by nie zaniedbywać nawet drobiazków.

Od problemów finansowych się nie umiera, jak mówi przysłowie, i pańskie pióro dokona cudów, byleby tylko zdrowie Panu dopisało. Zajmuje ono uwagę wszystkich Pańskich przyjaciół, a szczególnie teraz, gdy nadchodzi zimna pora roku. Potrzebowałby Pan dużo przebywać na świeżym powietrzu, tak jak na Wyspie Świętej Heleny Napoleon³ potrzebował często [k. 253v] jeździć konno. I podobnie jak on, ma Pan jedynie możliwość podróżowania w wyobraźni.

Proszę mnie zapewnić, że miewa się Pan dobrze, drogi Panie, i proszę wierzyć w wyrazy

mojego przywiązania i szczerego oddania,

Władysław Mickiewicz

---

¹ W nr 31 z 3 VII 1884 „Kraju” ukazał się list J. I. Kraszewskiego, przedrukowany później przez inne periodyki, w którym pisarz informuje, że w związku z regułami panującymi w twierdzy magdeburskiej dozwolona jest mu korespondencja, także literacka, jedynie w języku francuskim. Każdy rękopis musi być przejrany przez władze, a więc pisanie w języku polskim oznacza dodatkowe koszty na opłacenie tłumacza przysięgłego.

² *Złoty umiar* (łac.).

³ Napoleon Bonaparte (1769-1821) – wybitny wódz, cesarz Francuzów pod imieniem Napoleona I, pokonany pod Waterloo w 1815 r. zmarł jako jeńiec angielski na Wyspie Świętej Heleny.